Seinäjoella, perjantaisin

Yksityisnumeron hinta 1:—

Alas marxilaisuus!

LAKEUDEN SANA

Pois puolueet!

Kansanliikkeen äänenkannattaja

Numero 41

27. X. 1933

TOIMITUSVALIOKUNTA: VIHTORI KOSOLA, IIVARI KOIVISTO, REINO ALA-KULJU, MARTTI KANTELE, ILMARI TALVITIE, NIILO PIRILÄ

Patkuli

Viime aikoina on sanomalehtiemme palstoilla tuon tuostakin vilahtanut nimi patkuli ja kun suurelle osalle lukijakunnasta sen merkitys tai ainakin synty on tuntematon, lienee paikallaan lyhyesti selostaa, mistä nimitys, jolla Suomen sanomalehdistö tarkoittaa "laillisuusrintamaan" lukeutuvia, johtuu. Selityksemme pohjautuu suurimmaksi osaksi prof. Einar V. Juveliuksen mainioon teokseen "Suomen kansan aikakirjat", jonka neljännessä osassa on seikkaperäinen esitys tuon suuren kelmin, liiviläisen aatelismiehen, Patkulin, elämänvaiheista ja edesottamuksista.

Juhana Reinhold Patkul syntyi vankilassa 1660 hänen isänsä ollessa kärsimässä rangaistusta vehkeilyistään Ruotsin valtakuntaa vastaan Puolan sodan aikana. Poika Patkul herätti jo nuorukaisena huomiota raakana ja häikäilemättömänä luonteena. Hänessä ilmeni isältä perittyä riitelemisen ja rettelöimisen halua. Aikaa voittaen hänestä tuli omahyväisen ja uhkamielisen liiviläisen aateliston johtaja, joka häikäilemättömällä ja härkäpäisellä esiintymistavallaan valtiopäivillä ärsytti jopa kuningas Kaarle XI:ta. Tultuaan kotiin Patkul ryhtyi suorastaan kiihoittamaan säätyveljiään, minkä johdosta hänet kutsuttiin Tukholmaan vastaamaan "ilkeämielisistä ja kapinallisista ajatuksistaan". Patkul katsoi kuitenkin parhaaksi paeta ulkomaille ja niin hänet sitten Tukholmassa poissaolevana tuomittiin menettämään kunniansa, henkensä ja maatilansa.

Kierreltyään eri maissa hänen lopulta 1699 onnistui päästä Puolan kuninkaan August II:n puheille, jolle Patkul esitti ajatuksiaan Liivin ja Viron erottamisesta Ruotsi—Suomesta ja liittämisestä Puolaan. Hän valehteli Augustille, että liiviläiset Patkulin pienestäkin viittauksesta olisivat valmiit kapinaan. Sitten Patkul sai Puolan kuninkaalta tehtäväkseen valmistella salaista liittoa Tanskan ja Puolan ja sittemmin Venäjän ja Puolan välille entistä isänmaataan vastaan ja vehkeilyt johtivat lopuksi suureen Pohjan sotaan, jonka aiheuttajana historia pitää juuri maankavaltaja Patkulia.

Patkul oli sittemmin Venäjän lähettiläänä Puolassa. Täällä hän jatkoi vehkeilyitään, kunnes August vangitutti hänet, jottei Patkul olisi enää päässyt kavaltamaan toista maata. Pietari Suuri jätti vangitsemisen johdosta muodollisen vastalauseen, josta kuitenkin ilmenee, että tsaari Pietarikin oli kyllästynyt Patkuliin ja hänen ylpeihin vaatimuksiinsa saada yksinään johtaa koko politiikkaa. Rauhanteossa August luovutti Patkulin Ruotsille, jossa hänet samana vuonna maankavaltajana teilattiin.

Tällainen on tämän salaisten suunnitelmien sepän ja vihan leppymättömän hetsojan tarina lyhykäisyydessään. Patkulia voidaan pitääkin onnistuneena "laillisuus"-politiikkojemme vertauskuvana hänen itsepäisen ja häikäilemättömän politiikkansa takia, jota politiikkaa johti valtakunnan edun kustannuksella tapahtuva oman edun tavoittelu, omien pyyteitten perille vieminen, jopa maankavalluksen uhallakin.

Jumalanpilkkasyyte.

Tri Helo vastaajan asiamiehenä.

Sortavalan raastuvanoikeudessa on ollut esillä syyte jumalanpilkasta "Kansan Voiman" vastaavaa toimittajaa Jussi Raatikaista ja aputoimittaja Väinö Piiparista vastaan. Syyte oli aiheutunut lehden n:ssa 42 olleesta pääsiäiskirjoituksesta, jossa törkein sanoin pilkattiin Jeesusta. Poliisikuulusteluissa Raatikainen oli kieltänyt, että kirjoituksen tarkoitus oli loukata uskonnollisia tunteita, vaan oli se kohdistettu poliittisiin vastustajiin. Samalla hän ilmoitti kirjoituksen laatijaksi toimittaja Piiparisen. Jutun käsittelyssä vastaaja Raatikainen luki tohtori Helon laatiman kirjallisen vastineen, jossa selostettiin jumalanpilkkakäsitteen ja uskontorikosten kehitystä Mooseksen laista lähtien sekä väitettiin, että uskonnonvapaus on riistänyt pohjan näiden rikosten rangaistavuudelta. Lausunnossa väitettiin kirjoituksen tarkoitus päinvastaiseksi, kuin miksi se syytteessä leimataan. Yleinen syyttäjä uudisti kanteensa ja pyysi asian lykkäämistä, esittääkseen lisänäytöksiä. Oikeus lykkäsikin jutun marraskuun 6 päivään.

Tri JOHANSONIN VASTINEKIRJELMÄ

sisälsi mielenkiintoisia väittämiä pöytäkirjajutun vastuuseen nähden

Tri V. F. Johansonia vastaan Nivalanpuheesta nostetun jutun esillä ollessa kihlakunnanoikeudessa viikko sitten — johtaen juttu herjaussakkoon — esitti syytetty oikeudelle laajan kirjelmän, jonka muutamat kohdat ovat erikoisen mielenkiintoisia, niissä kun tri J. pyrkii laajentamaan pöytäkirjajutun varjoa Niukkasen ulkopuolellekin. Kun nyt Niukkasen juttu on tullut yhä ajankohtaisemmaksi sen joutuessa marrask. 7 p:nä valtakunnanoikeuteen, katsomme terveelliseksi julkaista eräitä kohtia tri J:n vastineesta, seuraavasti:

Mistä minua sitten syytetään?

Asiakirjat osoittavat, että oikeuskanslleri väittää

a) ensiksikin että minä puheessani, mikäli on kysymyksessä n.s. ministeri Niukkasen juttu, tarkoituksellisesti olisin käyttänyt monikkoa ja puhunut ylisanoja,

b) ja toisekseen että minä sitäpaitsi olisin lausunut m.m. "että hallitus on antanut virallisesti julkisuuteen erään valheellisen tiedonannon ja että hallitus sillä tavoin kuin se nykyään meillä pannaan kokoon, ei kykene asioita järjestämään, ja että se samoin kuin puoluejohtajatkin toimii rahamiesten kätyreinä j.n.e."

— — —

Ennen esitelmäni pitoa Nivalan nuorisoseuran talossa talon kahvilahuoneessa kerrottiin eduskunnan puhemiehen, pankinjohtaja Kyösti Kallion jossain puhetilaisuudessa paikkakunnalla väittäneen, että minä varmasti tulisin saamaan ainakin kahden vuoden vankilarangaistuksen sen johdosta, että olin aikonut Lapuan ja Nurmon käräjäkunnan kihlakunnanoikeudessa edellisen marraskuun 7 p:nä todistaa, että ministeri Niukkanen oli syyllistynyt sellaiseen väärennysrikokseen, josta rikoslaki määrää kuritushuonerangaistusta vähintään kaksi ja enintään kahdeksan vuotta. Se seikka, että puhemies Kallio, joka oli sen hallituksen pääministeri, jonka pöytäkirjan Niukkanen on väärentänyt, oli tällaista huhua levittämässä, varsinkin kun tiedossani lisäksi oli, että

silloinen pääministeri Kallio ehkä itse tunsi tämän väärennysjutun,

olipa siitä toisille hallitustovereilleen henkilökohtaisesti vielä kertonutkin, sai mieleni kuohahtamaan.

Mitä sanontaa kys. olevasta Niukkasen jutusta silloin käytin, en voi varmuudella nyt sanoa, eikä sitä voi sanoa kukaan muukaan! Joka tapauksessa on riidatonta, että olen puhunut ja tarkoittanut vain yhtä asiaa, nim. Niukkasen tapausta. Tätä tukee muuten se asiayhteys, jossa kysymyksessä oleva lause tuli esitetyksi, se kun välittömästi seurasi sitä esityksen kohtaa, jossa oli sanottu: "Eräs sanomalehti kirjoitti hiljattain otsikolla "maalaisliiton petos" suurimman porvarillisen puolueen kannasta korkokysymyksessä. En halua yhtyä tähän käsitykseen. Mutta uskallan väittää, että on kysymyksessä maalaisliiton johtajain petos. Ja olen siinä vakaumuksessa, ettei tule kauan kestämään, ennenkuin petoksellisuus maalaisliiton johtajain keskuudessa on koko Suomen kansan tiedossa".

Todistajain kuulustelut ovat jo osoittaneet, että asia onkin täten.

— — —

Vaikka jo edelläolevasta seuraa, että a- kohdan syyte on esittämäni perusteella hylättävä, on minun, johonka näyttää sovellettavan mitä ankarimpia syyteperiaatteita,

varovaisuussyistä kuitenkin lähdettävä siitä, ikäänkuin minä tosiaankin olisin käyttänyt monikkomuotoa —

vaikka en ole sitä tehnyt — vieläpä että minä olisin käyttänyt sitä tietoisesti — vaikka niin ei ainakaan ole tapahtunut.

Onhan niin, että jos minä näytän, että hallituksessa on ollut muitakin jäseniä kuin Niukkanen, jotka jo Niukkasen jutun yhteydessä ovat osallistuneet tekoihin, joista saattaa seurata kuritushuonerangaistusta, on lausumani monikkomuotoiseksi tarkoitettunakin oikea: ja syyte sen perusteella kumottava. Minusta ei ole riippunut, että minut saatetaan sellaiseen valitettavaan pakkotilaan, että minun on, päästäkseni syytteestä vapaaksi,

näytettävä sellainen valitettava mahdollisuus, että hallituksessa on ollut enemmän kuin yksi sellainen jäsen,

joka on syyllistynyt tekoon, josta rikoslaki säätää kuritushuonetta, sekä tehtävä se olosuhteissa, joista kenellekään ei ole mitään hyötyä. Minä olen tehnyt kaikkeni päästäkseni syytteestä ja senvuoksi käännyin oikeuskanslerin puoleenkin.

Asia näet on niin — tri Johanson väitti — että myöskin Suomen Pankin pääjohtaja Risto Ryti on valtiovarainministerinä ollen ilmeisesti vahvistanut siitä valtioneuvoston istunnosta, jonka ensimäisen konseptipöytäkirjan muuttamisen ministeri Juho Niukkanen oli aiheuttanut, toisen vääräsisältöisen pöytäkirjan. Ministeri Ryti oli valtiovarainministerinä velvollinen kokoonpanemaan ministerien palkankorotuksen esittelyä ja käsittelyä valtioneuvostossa v. 1923 koskevan pöytäkirjan, ja sen hän onkin kokoonpannut, mutta sallinut kirjoitettavaksi toisin, kuin mitä todellisuudessa oli tapahtunut.

Kun ministeri Ryti ei suostunut allekirjoittamaan pöytäkirjaa sillä perusteella, jonka Airaksinen oli ensiksi esittänyt, nimittäin, että uusi pöytäkirja oli välttämätön, koska sitä oli korjattava ministeri Niukkasen kohdalta ja kun ministeri Rydin allekirjoituksen saaminen oli kuitenkin aivan välttämätöntä, oli löydettävä syy, jonka ministeri Rytikin voi hyväksyä. Airaksinen tekeekin tämän ministeri Rydin kieltäytymisen jälkeen sellaisen merkillisen "jälkihavainnon", että niinhyvin ensimäinen konseptipöytäkirja, samoinkuin siitä tehty ja jo kerran oikeuskanslerinvirastoonkin jätetty puhtaaksikirjoitettu pöytäkirja otteineen, samoinkuin se toiseksi puhtaaksikirjoitetuksi kappaleeksi jo valmistettu hänen ja Särvän allekirjoituksillaan täysin moitteettomaksi ja valtioneuvoston istunnon menon mukaiseksi vahvistama pöytäkirja, olikin muka virheellinen sikäli, että ministerit Sunila ja Vennola olivat olleetkin äänestyksestä poissa ja pöytäkirja senvuoksi korjattava. Tämän "jälkihavainnon", jonka perusteella uudelleen pyydetään ministeri Rydin allekirjoitusta, hyväksyykin ministeri Ryti, kirjoittamalla pöytäkirjaan lyijykynällä: "Koska ilmoituksen mukaan Sunila ja Vennola eivät olleet mukana lopullisessa äänestyksessä, vaan ainoastaan alustavassa keskustelussa, lienee heidän lausuntonsa jätettävä pois". Tuo "jälkihavainto" on kuitenkin aivan väärä ja paikkansapitämätön. Todistuksena siitä ensinnäkin on neiti Särvän kertomus, tätä nykyä oikeuden hallussa oleva konseptipöytäkirja sellaisenaan, joka, kuten sanottu, oli aiottu puhtaaksikirjoitetuksi ja joka jo sitä varten oli laatijansa allekirjoittama ja Airaksisen tarkastama ja jonka konekirjoitetussa tekstissä todetaan, että ministerit Sunila ja Vennola olivat äänestyksessä läsnä, kuten he todellisuudessa olivatkin. Tämä sama asianlaita selviää lisäksi siitä, mitä muut todistajat ovat siitä kertoneet.

— — —

Todistuksessaan ministeri Ryti kyllä sanoo,

ettei hän ole allekirjoittanut pöytäkirjaa ("näkevillä silmillä";

nykyinen konseptipöytäkirja kumminkin viittaa, että ministeri Ryti omakätisesti lyijykynällä on tehnyt sen merkinnän, joka antaa pöytäkirjalle toisen sisällön. Näkemättä ei kukaan voi mitään kirjoittaa!

— — —

Sen jälkeen kuin ent. pääministeri Kallio ja ent. valtiovarainministeri Ryti olivat asiasta todistaneet Helsingin raastuvanoikeudessa, ja kun olin saanut tilaisuuden tutustua siihen aineistoon, jonka oikeuskanslerin tutkimuspöytäkirjat muodostavat, selvisi minulle, että paitsi ministeri Niukkasta ainakin ministeri Ryti oli sekoitettu tapaukseen, josta rikoslaki määrää rangaistusta.

Olihan niin, että ent. ministeri Sunila, joka nykyisen puhtaaksikirjoitetun pöytäkirjan mukaan olisi ollut poissa kysymyksessä olevasta äänestyksestä, on itse kertonut, ettei hän muuta muista kuin että oli läsnä. Ent. ministeri Åkesson on todistanut, että ministeri Sunila oli äänestyksen aikana läsnä ja istui valtioneuvostossa koko ajan ministeri Åkessonin oikealla puolella. Ent. ministeri Liakka on todistanut olevansakialla.

jotensakin varma siitä, että ent. ministeri Sunila oli äänestyksessä läsnä ja äänesti. Myöskin ent. ministeri Vennola on todistanut muistelevansa olleensa läsnä kysymyksessä olevassa valtioneuvoston istunnossa, ja hän on ainakin ollut siitä varma, että hän oli läsnä silloin kun ministeri Niukkanen äänesti, sillä

ent. ministeri Vennola muisti varmasti, että ministeri Niukkanen sanoi yhtyvänsä ministeri Nenoseen — eikä ministeri Rytiin, kuten ministeri Niukkanen ryhmätoverilleen väitti.

Pöytäkirjan mukaan olisi hän muka ollut jo poissa ennenkuin ensimmäinenkään jäsen oli äänensä antanut — kun taas Niukkanen äänesti vasta kuudentena — pöytäkirja on kun onkin siis todellisen menon vastainen. Lukuunottamatta ent. pääministeri Kalliota ja ent. valtiovarainministeri Rytiä, ei kukaan silloisen valtioneuvoston jäsenistä ole tahtonut väittää, etteivätkö ministerit Sunila ja Vennola olisi olleet läsnä äänestyksessä ja ottaneet siihen osaa.

— — —

Kaikki ent. ministeri Rytiä koskevat seikat ovat selvinneet oikeuskanslerin suorittamassa tutkimuksessa ja oikeuskanslerin nostamassa oikeusjutussa. Tämän vuoksi olenkin kirjelmällä Tasavallan Presidentille viime huhtikuun 25 p:ltä pyytänyt, että Tasavallan Presidentti ryhtyisi toimenpiteisiin valtakunnanoikeuden koollekutsumiseksi näiden asioitten selvittämiseksi, seurauksin, että oikeuskansleri on vain viime toukokuun 3 p:nä antanut päätöksen, jonka mukaan minulla ei ole asiassa puhevaltaa — mutta Tasavallan Presidentti nyt on määrännyt valtakunnanoikeuden kutsuttavaksi koolle.

Kantele vai puukko

Sosialistilehdissä on julkaistu Tulenkantajista saksittu artikkeli "Kantele vai puukko?", jonka tekijänä on Erkki Valan sisar, eksoottisesta "runoilustaan" tunnettu Katri Vala. Tämä uusi marxilaiskirjailijatar on tarttunut kynään oikein sydämensä kyllyydestä ja rustannut ilmoille ehta pasifistisen hätähuudon, jonka sisältö ei kaivanne enempiä kommentaarioita meidän puoleltamme. Kun artikkeli nyt kuitenkin on kierrellyt kaikissa sos. dem. lehdissä, ajattelimme asiaa tarkemmin ja soitimme sen johdosta IKL:n Seinäjoen po:n johtajalle, tri Kanteleelle, luimme hänelle artikkelin viimeisen lauseen, joka kuuluu: "Suomen kansan symbooliksi ei saa tulla puukko, vaan kantele" ja kysyimme, mitä mieltä tri Kantele on asiasta: puukko vai kantele?

— Tietysti Kantele, vastasi tri Kantele.

Me olemme samaa mieltä. Puukko kuuluukin nykyisin laillisuusrintaman monopoolivarusteisiin, mutta Kanteleen ympärille on Seinäjoelle kerääntynyt niin, että po:ssa on jo useita satoja jäseniä.

Muuten ihmettelemme kovasti, kuinka se Katri Valan "kalevalainen kantele" oikein sopii yhteen runoilijattaren kubististen tropiikkisäkeistöjen kanssa. Mutta nykyaikana on kaikki mahdollista. Kirjoittihan U. S:n Olli äskettäin, puolueiden "auktoriteetteja" koskevassa pakinassaan, sosialistiemme väittävän, että jos Ukko Väinämöinen eläisi, niin hän varmasti olisi — marxilainen. Johon me taas voisimme lisätä, että hän muistaaksemme kantoi sinistä Lapuanväriä ainakin pääkappaleessaan. Paidan väristä emme varmasti mene takuuseen. Mutta jo lakkikin sitovasti todistaa, että Väinämöinen, jos eläisi nykyisin, toimisi IKL:n Raja-Karjalan piirin puheenjohtajana.

Sat.

— **Teatteri Kaleva, Seinäjoki,** esitetään Gaynor—Farrell'in elokuva "Myrskyn tytär", joka on tapahtumarikas ja jännittävä elokuva suurilta meriltä, kuva, joka purjehtii suoraan sydämeen.

Seuraava ensi-ilta on kotimainen suurelokuva "Anoppi tulee", joka on saavuttanut suuren menestyksen kaikkialla.

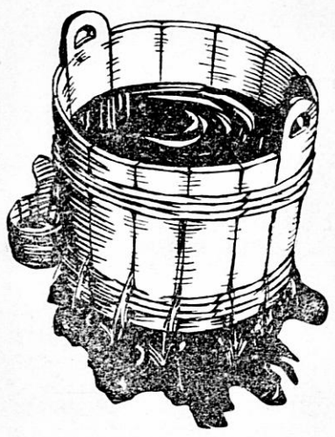

Vuotaako taloutenne?

Moni säästää varmaan pienemmistä tuloista kuin mitä Teillä on. Kenties tunnettekin jonkun sellaisen henkilön.

Ellei Teille onnistu, mikä onnistuu muille, on ehkä taloudessanne vuoto, josta huomaamattanne menee rahaa hukkaan. Onko taloudessanne jokin menoerä suhteellisesti liian suuri? Tuhlaatteko kenties tarpeettomasti esim. ruoka-aineita, vaatteita, sähköä, kaasua tai puita?

Älkää sanoko, ettette voi mitään säästää

Tukkikaa vuoto, niin voitte tehdä säästöjä, ilman että Teidän tarvitsee kieltäytyä mistään tarpeellisesta.

Parhaiten ovat säästönne tallessa oman seudun

Säästöpankissa

Etelä-Pohjanmaan Säästöpankkiyhdistys

Säästöpankit

Äskettäin säästöpankeista annettujen virallisten tietojen perusteella tarkastellaan seuraavassa säästöpankkien saavutuksia vuoden 1932 aikana. Niitten mukaan toimi viime vuoden lopussa maassamme

480 säästöpankkia.

Viimeisen kymmenen vuoden aikana ei säästöpankkien lukumäärässä ole tapahtunut suuria muutoksia. Vain parisen uutta säästöpankkia on perustettu vuotta kohden. Näin oli asianlaita viime vuonnakin. Vuoden lopussa oli toiminnassa 480 säästöpankkia, joista 63 sijaitsi kaupungeissa ja 417 maaseudulla.

Tallettajia yli 800,000.

Valtavan suuri on niiden armeija, jotka tallettajina ovat liittyneet säästöpankkeihin. Ja vuosi vuodelta heidän lukumääränsä kasvaa. Niinpä vastakirjojen luku — mikä ilmaisee osapuilleen talletettajain määrää — lisääntyi viime vuoden aikana 15,084:llä ja oli vuoden lopussa 811,237. Melkein joka neljännellä Suomen asukkaalla on siis talletus säästöpankissa. Ja tuhansissa miljoonissa lasketaan heidän saatavansa. Viime vuoden lopussa se oli kaikkiaan 4,113 miljoonaa markkaa. Tästä tuli kaupunkisäästöpankkien osalle enemmän kuin puolet, eli 2,150 milj. mk. ja maaseutusäästöpankkien osalle 1,963 milj. mk.

Tallettajain palkka — korkoa 239 milj.

Jatkuva pula-aika on luonnollisesti hidastuttanut säästöpankkien — kuten muittenkin rahalaitosten talletusten kasvamista. Niinpä viime vuonna lisääntyivät tallettajain saatavat ainoastaan 3 milj. markalla. Ja tämäkin lisäys oli mahdollinen vain sen kautta, että säästöpankit maksoivat tallettajilleen korkoa 239 milj. mk. Ellei tätä korkomäärää olisi tallettajille hyvitetty, olisivat talletukset vähentyneet 236 milj. markalla, sillä tallettajat ottivat säästöpankeista viime vuoden aikana kaikkiaan 1,290 milj. mk., mutta panivat tileilleen ainoastaan 1,054 milj. mk.

Tilinpitäjäin saatavat 4,224 milj.

Paitsi varsinaisilla säästötileillä, on asiakkailla rahoja säästöpankeissa myös juoksevilla ja konttokuranttitileillä. Näitä tilimuotoja ei ole kaikilla säästöpankeilla käytännössä, vaan oli juoksevia tilejä 328:ssa ja konttokuranttitilejä 142 säästöpankissa. Säästötileihin verrattuna on näillä tileillä talletettuna varsin vaatimattomat määrät. Tilinpitäjäin saamiset juoksevilla tileillä olivat näet viime vuoden lopussa ainoastaan 103 milj. mk. ja konttokuranttitileillä 8 milj. mk. Tilinpitäjäin saamiset eri tileillä tekivät täten yhteensä 4,224 milj. markkaa.

Miten tallettajain rahat on sijoitettu?

On selvää, etteivät säästöpankit voi pitää tallettajien varoja "kirstun pohjalla", s.o. kassaholvissaan, koska ne tällöin eivät kasvaisi korkoa ja säästäjätkin jäisivät ilman korkotuloa. Sen vuoksi säästöpankki antaa rahat lainaksi erilaisiin tarkoituksiin, kuten maalla tilan ostoon, uudisraivauksiin, rakennuksiin, koneiden hankintaan j.n.e., sekä kaupungeissa talojen rakentamiseen, osakehuoneustojen hankkimiseen j.n.e.

Suurimman osan eli 3,585 milj. markkaa tallettajain varoista ovat säästöpankit sijoittaneet irtisanottaviin lainoihin. Sellaisina vuosina, jolloin talletukset kasvavat hitaasti, ei lainojen määräkään voi paljon kasvaa. Niinpä viime vuonna oli lisäys vain 4 milj. mk.

Paitsi irtisanottaviin lainoihin sijoittavat säästöpankit varojaan myös määräaikaisiin lainoihin, konttokurantteihin ja vekseleihin. Koko tämä lainaksianto teki vuoden 1932 lopussa yhteensä 134 milj. markkaa, siis ei täyttä neljää prosenttia irtisanottavien lainojen määrästä.

Lainojen vakuudet.

Sijoitusten varmuus riippuu suurelta osalta siitä, minkälaista vakuutta vastaan lainat on myönnetty. Tavallisimmin on säästöpankkien lainojen vakuutena kiinnityksiä ja henkilötakauksia. Viime vuosina ovat säästöpankit yhä suuremmassa määrin ruvenneet vaatimaan kiinnitysvakuutta. Vielä viisi vuotta sitten, v:n 1927 lopussa muodostivat kiinnitysvakuudet maaseutusäästöpankkien lainannosta 31,9 % ja kaupunkisäästöpankkien 74,2 %, mutta viime vuoden lopussa olivat vastaavat luvut jo 49,9 % ja 77,2 %. Täten varsinkin maaseutusäästöpankeissa, joissa aikaisemmin takauslainat olivat vallitsevina, on tapahtunut nopea siirtyminen kiinnityslainoihin. Ne muodostavat nyttemmin jo puolet maaseutusäästöpankkien lainojen määrästä ja kaupunkisäästöpankeissa yli ¾.

Vuosivoitto ja rahastot.

Etteivät luottotappiot ole mainittavammassa määrin rasittaneet säästöpankkien taloudellista tilaa, osoittaa vielä sekin, että vuosivoitot ovat viime vuosina pysytelleet melkoisen tasaisina, 36—38 milj. markan seuduilla. Niinpä v. 1931 oli vuosivoitto 37 milj. mk. ja viime vuonna 38 milj. mk. Voitosta ovat säästöpankit käyttäneet vuosittain n. 2—2½ milj. markkaa yleishyödyllisiin tarkoituksiin ja pääosa on siirretty vararahastoon, tallettajain saamisten turvaksi. Säästöpankkien rahastot ovatkin viime vuosina nopeasti kasvaneet sekä kokonaismäärältään että varsinkin verrattuna talletettajain saamisiin. Mitä suuremmat säästöpankkien omat rahastot ovat, sitä suuremman varmuuden ne takaavat sääs.öönpanijoille.

Mikä päivä on lokakuun 31 päivä?

Se on SÄÄSTÄVÄISYYSPÄIVÄ. KANSALAINEN, paina tarkoin mieleesi päivän tarkoitus.

Valtiollinen itsenäisyytemme perusta on taloudellinen riippumattomuus.

Emme rikastu suurista tuloista, vaan pienistä menoista.

Säästöpankkilaitos
on vuosikausia juurruttanut yhteiskuntamme keskuuteen säästäväisyyden hyvettä.

Vielä emme ole kadotettuja.
Säästöpankit toimivat edelleen ja meidän on vihdoinkin huomattava, että **säästöpankeissa** on kotiemme, yhteiskuntamme, vanhuudenpäiviemme ja vaikeiden aikojen turva.

Jokaisen kansalaisen
on huomattava, että tallettamalla rahamme **säästöpankkeihin,** autamme lähimmäisiämme, annamme työtä työttömille, hyödytämme yhteiskuntaa ja varmistamme varallisuuttamme. Hyödymme siis itse.

Talleta rahasi alkamainittuihin säästöpankkeihin:

Peräseinäjoen Säästöpankki
Seinäjoen Säästöpankki
Töysän Sääştöpankki
Virtain Säästöpankki
Soinin Sääştöpankki
Lapuan Säästöpankki
Jalasjärven Sääştöpankki
Ylistaron Säästöpankki

SÄÄSTÄMISEEN SISÄLTYY ENEMMÄN

kuin vain pääomanmuodostus

Materialistiset ajatussuunnat ja etenkin viime vuosina vallinnut taloudellisen pulan puristus ovat johtaneet siihen, että säästämistä on jo pitemmän ajan tarkasteltu enemmän tai vähemmän yksinomaan taloudelliselta kannalta. Velkaantuminen ulkomaille ja vallitseva pääomanpuute oikeuttavat antamaan säästämiselle suuren taloudellisen merkityksen. Mutta ei ole unohdettava, että säästämiseen sisältyy enemmän kuin pelkkä pääomanmuodostus ja että säästämisaate sen syvimmässä merkityksessä ymmärretään oikein vasta silloin, kun sitä arvostellaan korkeammalta näkökulmalta kuin vain taloudelliselta.

Säästäminen merkitsee kieltäytymistä. Se vaatii tarmokasta itsehillintää eikä ainoastaan ohimennen sinä hetkenä, jolloin säästäjä tallettaa osan tuloistaan, vaan myös koko sinä aikana, minkä hän antaa talletuksensa olla koskemattomana, huolimatta moninaisista eteen sattuvista kiusauksista. Säästäminen on siis jatkuvaa itsekasvatusta, mikä on sitä arvokkaampaa ja tehokkaampaa, mitä vaikeampaa, aineellisesti katsoen, säästäminen säästäjälle on. Niistä yli 800,000 säästökirjasta, jotka Suomen säästöpankeilla on, on suurin osa sellaisia, joiden talletusmäärät ovat n. 5,000 mk. ja alle siitä. Näiden säästöjen pienuus viittaa siihen, että säästäminen on näille säästäjille ollut ja on edelleen vaikeata. Sitä suuremmaksi on myönnettävä ja arvostettava sen siveellisen voiman määrä, mikä kätkeytyy näihin satoihintuhansiin säästökirjoihin. Säästämiseen sisältyy vieläkin enemmän kuin taloudellinen ja siveellinen arvo, se kasvattaa vastuuntuntoisia, lujaluonteisia ihmisiä — ihmisiä, joita maallamme vaikeitten tehtäviensä suorittamiseksi ei liene koskaan kyllin paljon käytettävissä.

Säästäminen on yhteiskunnallista toimintaa. Olisi väärin ymmärtää säästämisellä ainoastaan yksityisen henkilön itsekästä pyrkimystä hänen aineellisen asemansa parantamiseen. Klassillinen kansantaloudellinen tutkija John Stuart Mill on kerran eräässä toisessa yhteydessä kirjoittanut: "Yleisön mielestä on jokainen säästäjä kokooja; se saattaa pitää sellaista menettelytapaa sallittuna vieläpä kiitettävänäkin, jos asianomaisella on huollettavana perhe tai muuta siihen verrattavaa. Mutta sillä ei ole käsitystäkään siitä, kuinka hyvää säästäminen tekee kaikille muillekin. Säästäminen toisin sanoen merkitsee näille ainoastaan talletettamista itseänsä varten".

Nämä sanat, vaikkakin ne ovat lähes sadan vuoden vanhoja, ovat meidän aikanamme erittäin ajankohtaiset. Nyt on jälleen saatava juurtumaan ihmisiin käsitys, että säästäminen on yhteisön palvelemista, johon jokaisella, joka on siinä asemassa, että voi säästää, on velvollisuus. Säästäminen on sellaista tulojen käyttämistä, josta voidaan sanoa, että se ei palvele vain omaa vaan myöskin yhteistä hyvää.

Tällaista toimintaa on sen tähden myöskin yhteiskunnan tuettava. Valtion velvollisuus on suojella säästäjiä. Katsoen säästämisen suureen siveelliseen, yhteiskunnalliseen ja taloudelliseen merkitykseen, on valtion myöskin huomattavien omien etujensa vuoksi tuettava ja edistettävä säästämistä. Ihmisillä, jotka säästävät ja joilla on vaikkapa vain pienikin omaisuus, minkä voivat sanoa omakseen, on aivan toinen, positiivinen suhde valtioon ja yhteiskuntaan kuin sellaisilla, jotka eivät omista mitään. Säästöjen kerääminen ja omistaminen on omansa voittamaan taloudellisen hädän ja estämään köyhälistön syntymisen.

Säästöpääoma kykenee vasta, kuten eräässä paavin kiertokirjeessä "Quadragesimo anno" (vuonna 40) sattuvasti sanotaan, karkoittamaan ihmisestä epävarmuuden tunteen, mikä juuri on ominaista köyhälistöön kuuluvalle ihmiselle.

Meidän aikamme tärkein tehtävä on saada poistetuksi ne syyt, jotka aiheuttavat köyhälistön syntymisen ja köyhälistölle ominaisen katsantokannan valtaan pääsyn. Tämän vuoksi on säästäväisyysaate saatava kohotetuksi sen todellista sisältöä vastaavalle kannalle. Juuri nykyajalle on sillä mitä suurin merkitys.

Karhun käpälästä

Meillä oli hienoinen ajatus panna sisään laihialaista tekstiä tähän numeroon, mutta ilmoitussato sieltä jäi niin vähäiseksi, että täytynee "Laihia sanoin ja kuvin" jättää parempaan aikaan. Tällä kerralla siis vain suositus: kannattakaa niitä laihialaisia kauppiaita, jotka jo nyt uskalsivat antaa ilmoituksen. Eräät näet pelkäsivät menettävänsä "virkansa", jos näin isänmaallisessa lehdessä tavaroitaan mainostavat.

No, eräänlaista säästäväisyytähän se on sekin. Ja kun sattuu nyt olemaan tuossa taas se suuri säästäväisyyspäivä — kuten tästäkin numerosta havaitaan — niin suotakoon Laihian kauppiaille tämä säästäväisyyden ilo, etenkin kun Laihia yleensä on tunnettu säästäväisyysharrastuksista — ihan kissanhäntiä myöten. Ja taitaa siis lopuksikin olla niin, että tämän numeromme säästäväisyyssisältö on omiaan markeeraamaan laihialaisia pyrkimysperiä. Mutta ei sentään pidä "ottaa itteensä", te laihialaiset tilaajat, joita meillä onkin runsas kokoelma ennestään, jo toivottavasti ensi vuodeksikin. Palataan sitten asioihinne lähemmin tuonnempana.

Apropos säästäväisyyspäivä. IKL:n nimessä huomatkaa: Suomen kansa tarvitsee tosiaankin säästämistä. Sitä täytyy ruveta säästämään puoluehuijaukselta. Vestigia terrent, sanoivat latinalaiset. Suomeksi: jäljet peloittavat. Puoluepelin jäljet nim. Eikös vaan alakin vähitellen paljastua yksi ja toinen "edesottamus" sieltä puolueiden napamiesten korkeista horisonteista. Kertovathan lehdet päivittäin yhä ihmeellisimpiä juttuja aina kymmenvuodentakaisista "parlamentarismin" ihanuuksista, kuten raaputuksista y.m. Ja sikäli kansan silmistä varisevat suomukset. On todellakin jo korkia aika säästää kansaparka lopullisesti puoluepelistä. Sitä varten on IKL lähtenyt vyörymään, jotta sen anturain alla koko puoluehumpuuki murskaantuisi. Ja murskautuuhan se vissisti, kun asia vaan otetaan todesta. Mikä näin säästäväisyyspäiväksi jälleen mieleen painettakoon.

Sietäisi olla säästeliäämpi niitten lakipykälienkin suhteen. Puiluelehdistö näkyy jälleen kirjoittelevan eräitten uusien lakipykälien tarpeellisuudesta, kun se puserolaki jäi museotavaraksi. Lykkyä tykö vaan. Onpahan eduskunnalla jotain työntohinaa, jotta päiväraha tulee kunnialla nostetuksi.

Mutta mitenhän se hallituskysymys nyt makaa, kun siitä ei taas kuulu mitään. Metsästyslakikin vain siellä vaiokunnissa hautuu. Vaikka ei senpuolesta. Meistä tämä nykyinen hallitus on vallan mukava. Mistäs paremmankaan löytäisit? Kun ei Jussi Niukkanenkaan voi toistaiseksi muodostaa kabinettia, ennenkuin käy valtakunnan oikeudessa peseytymässä. Toivokaamme parasta, sillä onhan Jussi kuitenkin meidän kokeinein hallitusmiehemme ja muutenkin kaikin puolin sopuisa mies, oikea väärentämätön kirvulainen sahanomistaja, joka ei siedä, että mustamekkoiset käyvät kraniittipatsailla.

Sosialidemokraatien kynnet kyllä syhyvät hallitukseen, päättäen yhä heidän äänitorviensa musteentuhrailusta. "Yhteisrintamatarjous' (marxilaiset ja maalaisliitto) on edelleen kahvitarjottimella. Eivät näet aivan yksinään halua ottaa niskoilleen salkkuvastuuta. Toisellaiset ovat marxipojat punervassa Norjassa. Siellä he ovat jo kahdesti lähettäneet pääministerille sähkösanoman, jotta erotkaa nyt, me tulemme remmiin. Viimeinen sanoma aiheutti varsin lakoonisen vastauksen: "Norjan työväenpuolueen keskushallitus ei ole Norjan suurkäräjät". Sepä se. Valta olisi makea, mutta ei sitä niin vaan puoluekokouspäätöksillä oteta. "Keskustalaisetkin" diplomaatit istuvat mielellään vallassa yksinään. Ja mikäpä istua, kyllä heillä marxilaisten lavea kannatus sitenkin pysyy. Niin kai arvelee nykyisin meidänkin hallituksemme. Se kun ei piittaa edes ylioppilaiden ponsista. Arkkienkeli Kivimäen hallitusrullissa on näet painavana punttina se suuri Koulu-Oskari, jonka nimi suomalaisuustaistelun lehdillä tulee loistamaan ikuisesti omalla bengaalivalollaan.

Juu. Hauskaa on tämä aika. Kuinkahan pitkälle sitä vaan kestää? Meiltä on joku valopää kysynyt, eikö jo olisi tarpeen saada aikaan vallank ... ei kun muutos yleisessä huushollissa, tuollainen kehityksenpyörän kaarimitta johonkin suuntaan tästä paikallaanpolkemispisteestä. Ei, se ei nyt kävele. Ollaan vaan tässä ja katsellaan, mitä tuleman pitää. Asiat menevät nyt omalla painollaan — johonkin suuntaan. Ei patkulismi tässä maassa ole vielä aikaansa elänyt. Sekin vaatii oman "vuosisatansa", ja vasta kunnes sen hedelmä kypsynyt on, alkaa lopullinen siipisato. Patkulismi ei vielä ole edes puolitiessään. Ottakaa se, asiamiehet, huomioon. Huoleta voitte tarjota lehteä vielä ensi vuodeksi. Eivät nämä IKL:n lehdet ainakaan sen ajan kuluessa pääse valtakunnan virallisiksi lehdiksi. Siihen tarvitaan kruunausta paljon suuremmilla sakkorahoilla kuin mitä näihin asti olemme pystyneet itsellemme matkaansaattamaan.

Niin, nyt lokakuun 31 p:nä säästetään, että jytinä kukkarossa käy, mutta sitten marraskuun 1 päivästä alkaa se hirmuinen tilaustenkeruu IKL:n lehdille. Lakeuden Sana maksaa ainoastaan 40 mk. ja siinä samassa tulee henkikin 5,000 markasta vakuutetuksi syvempien patkulipistoksien varalta.

Karhunpenikka.

— **Tarzan-romaanit.** Huokeahintainen kokonaispainos amerikkalaisen jännityskirjailijan Edgar Rice Burroughsin reipashenkisistä seikkailuromaaneista valmistuu tänä syyskautena kaikkiaan kaksitoista nidettä käsittäväksi, kunkin hintana 15 mk., kaksittain yhteensidottuina 40 mk. Kirjakauppoihin on nyt lähetetty "Tarzanin pedot" ja "Tarzanin poika", ja nuorison kirjallisuusviikoksi julkaistaan edelleen "Tarzan ja Oparin aarteet" ja "Tarzanin viidakkoseikkailuja". — Kustantaja on Karisto Oy.

TOINEN YKSITYISYRITTELIÄISYYDEN VIIKKO

vietetään jouluk. 3—10 päivinä

Kuten muistettaneen, vietettiin v. 1931 Yleistä Kauppiasviikkoa ja viime vuonna joulukuun alkupäivinä ensimmäisen kerran Yksityisyritteliäisyyden Viikkoa. Kummankin viikon aikana vietettiin eri puolilla maata kymmeniä juhlia, joissa kävi useita kymmeniätuhansia vieraita, sekä maan sanomalehdistö aivan oikein osoitti suurta huomaavaisuutta yksityisyritteliäisyyden periaatteen merkeissä vietettävälle viikolle. Vähittäiskauppiaskunta puolestaan käytti viikkoa m. m. voimakkaaseen sanomalehti-ilmoitteluun.

Viikon viettäjissä on herännyt se ajatus, että tällaisen yksityisyritteliäisyyden merkeissä tapahtuvan viikon vietto olisi tehtävä jokavuotiseksi tavaksi. Monet ovat kuitenkin epäilleet jokavuotisen viikon menestymismahdollisuuksia, koska, he sanovat, yksityisyrittäjäin joukossa on paljon sellaisia, jotka eivät vielä lainkaan tajua viikon vieton kauaskantoista merkitystä huolimatta siitä, että asianomaiset koko toiminnassaan ovat selviä yksityisyrittäjiä. Järkevämmät, kauaskatseisemmat taas ovat ymmärtäneet asian siten, että niiden, jotka asian ovat jo tajunneet, on selvitettävä asian merkitys muille ja herätettävä muut. He ovat huomanneet, ettei yksityisyrittäjäin kannata näinä mainonnan aikoina jättäytyä syrjään, kädet ristissä istumaan ja katsomaan, mitä heille tehdään ja miten heitä arvostellaan. Nämä järkevämmät yksityisyrittäjät näkevät, että jollei yksityisyrittäjäkunta itse ryhdy toimintaan oman tulevaisuutensa puolesta, niin ei sitä kukaan muukaan tee.

Kun siis tuli esiin tänä vuonna kysymys siitä, vietetäänkö tänäkin vuonna entisiin aikoihin Yksityisyritteliäisyyden Viikkoa, niin ylivoimaisin osa vastasi myönteisesti. Ennäisten neuvottelujen jälkeen saatiin myöskin selville, että jälleen nytkin Keskuskauppakamari, Suomen Teollisuusliitto ja Suomen Puunjalostusteollisuuden Keskusliitto yhtyvät Suomen Tukkukauppiaiden Liiton ja Suomen Vähittäiskauppiasliiton sekä lukuisten yhdistysten kanssa ajatukseen mainitun viikon viettämisestä. Kun useimmalla taholla on oltu tyytyväisiä entiseen aikaan, vahvistettiin tämänvuotisen Yksityisyritteliäisyyden Viikon ajaksi joulukuun 3—10 päivät. Aika on asetettu näin pitkäksi koska useilla maaseutupaikoilla on mahdotonta sijoittaa toimintaa samoiksi päiviksi.

Yksityisyritteliäisyyden Viikon aikana pidetään jälleen puheita, esitelmiä ja ilmoitellaan runsaasti. Tosin ahdas aika on varsin kovasti painanut yksityisyrittäjiä, etenkin kauppiaita, koska huono ostokyky on vaikeuttanut hyvin huomattavassa määrässä kaupantekoa. Mutta toivottavaa kuitenkin on, että mahdollisimman lukuisat yksityisyrittäjät jälleen kerääntyisivät viikkoaan viettämään. Useilla paikkakunnilla valmistelua ovatkin jo käynnissä.

Erikoisesti haluaisimme huomauttaa yhdestä asiasta: Juuri nousevan konjunktuurin aikana ei ole varaa pidättäytyä ilmoittelusta ynnä muusta mainostuksesta. Silloin kun ostokyky alkaa näyttää kasvamisen oireita, käyttää todellinen mainosmies tilaisuutta hyväkseen korottaakseen äänensä ja kiinnittääkseen huomion itseensä. Näinollen onkin uskottavaa, että kauppiaskunta ja muut yrittäjät ymmärtävät hetken oikein ja tekevät voitavansa tässä suhteessa viikon aikana. Tämä ei ole suinkaan hukkaan heitettyä toimintaa, kuten moni luulee, vaan mitä suurimerkityksellisintä työtä vastaisen varalle. Antaa niiden nukkua, jotka niin haluavat tehdä, mutta tehköötne, jotka asian täydelleen ymmärtävät, kahta vertaa voimakkaammin mainostusta!

Yhteisilmoittelusta on erilaisia kokemuksia, riippuen aina siitä, miten lehdessä ilmoitukset ovat. Jos ne ovat sikinsokin, niin eipä taida olla suurtakaan hyötyä niistä. Mutta jos joku asiaaymmärtävä henkilö — lehden tai kauppiasjärjestöjen puolesta — järjestää ilmoitukset tehoaviksi ryhmiksi (yleisotsikoin tai muuten), teho kasvaa hyvin huomattavasti. Samoin on myöskin mainittava n.s. yleisöjuhlista, että jos ne järjestetään huonosti, niin vaikutus voi olla mitätön, ehkäpä päinvastainen kuin mitä on tarkoitettu. Mutta jos sensijaan ryhdytään ajoissa valmistuksiin ja huolellisesti hoidetaan koko järjestely, niin tuskinpa suurempaa vaikutusta voidaan muuten saavuttaa. Hyvä järjestely ei nykyisin olekaan mitenkään vaikeata, koska järjestäjille on järjestetty tehokasta ja lisäksi ilmaista ohjelma-apua.

Yksityisyritteliäisyysviikon viettoon on tosin vielä aikaa runsaasti, mutta myöhemmin nähdään, osataanko se käyttää jokaisessa tapauksessa oikein.

I.K.L:N KANNATTAJAT OSTAVAT TAVARANSA
I. K. L:n Kauppa Oy:stä
Helsinki, Kluuvik. 8, huon. 51. P. 26404. Sähköos. Ikloy., Helsinki.
Auki 9—16,30. Lauant. 9—15,30.

Pureva arvostelu

kansainliitto-humpuukista

Englantilainen lehtimies ja poliittinen kirjailija mr. Sisley Huddlerton on julkaissut uuden teoksen, jossa hän arvostelee m. m. kansainliittoa ja aseriisuntapuuhailua. Edellisestä hän lausuu m.m. seuraavan yhteenvedon:

"Yleisesti tunnettua on, ettei kansainliitto kajoa mihinkään kysymykseen lykkäämättä sitä. Yleisesti tunnettua on ettei se tuomitse mitään väkivaltaista tekoa selvästi ja nopeasti ja että se aina kiinnittää huomiota voimakkaimpien jäsentensä etuihin. Yleisesti tunnettua on, että se lopuksi tyytyy jokaiseen vääräämieliseen päätökseen, jonka on tehnyt kansa, joka on suvainnut uhmata sitä. Yleisesti tunnettua on, ettei se voi suojella vähemmistöjen oikeuksia. Yleisesti tunnettua on, että se puhuu tyhjänpäiväisyyksiä, mutta ei koskaan hievahdakaan. Yleisesti tunnettua on, että sitä pidetään määrättyjen valtaryhmien valtiointikeinoina ja että sitä, aina kielteisesti, käytetään estämään kaikkein väittämättömimpiäkin muutoksia Euroopassa. Yleisesti tunnettua on, ettei se ole ratkaissut ainuttakaan merkityksellistä riitaa ja ettei se sitä voikaan, kun se kerta on ulkoministeriöitten liitto. Yleisesti tunnettua on, että se on kääntänyt selkänsä moraaliselle vakaumukselle ja tavoittelee jonkunlaista uutta militarismia, johon se mieluummin turvautuisi. Yleisesti tunnettua on, ettei liitto millään tavoin ole täyttänyt alkuperäistä tarkoitustaan tai sitä, minkä hyvää tahtoa omaavat miehet katsoivat sen tarkoitukseksi. Yleisesti tunnettua on, että kansainliitto, kysymyksen ollessa sen päätarkoituksesta, rauhan turvaamisesta, on pettänyt siihen kiinnitetyt toiveet".

Uusi punalehti

"Rautatieläisten Liitto" ilmoittaa olevansa puolueeton, mutta palstoista huokuu punainen henki.

Painosta on ilmestynyt "Rautatieläisten Liitto"-niminen uusi lehti, jonka ensimmäinen numero ilmestyi viime syyskuussa. Lehti ilmoittaa olevansa henkinen hahmo ja jälkeläinen "Rautateiden Palkkatyöläiselle", joka kärsi kivuttoman kuoleman uuden tulokkaan näyttämölle ilmestyessä. Lehden julkaisija on Suomen Rautatieläisten Liitto ja vastaava toimittaja J. E. Savelius. Painospaikka on Vaasa, mutta toimitus asustaa Helsingin Sirkuskadulla, josta lehti näyttää imevän henkisen ajatussuuntansa. Ulkoasultaan on uusi tulokas 5-palstainen ja 4-sivuinen, mutta muuten kooltaan tavallista pienempi.

Esittelykirjoituksessaan haluaa lehti ilmoittaa itsensä poliittisesti puolueettomaksi. Luultavasti ei lehden toimitus itsekään usko tuota vakuutteluaan, sillä siksi lapselliselta se tuntuu, kun on hiukankin silmäillyt lehden palstoja. Mutta puolueettomuuttahan on niin kovin monta kaliiberia. "Signalen" haluaa myöskin olla puolueeton, mutta ihmeellistä kyllä, on senkin suunta karsinoitunut määrätylle taholle varsin kouraantuntuvasti. Rautatieläisten Liiton laita on aivan sama, mutta vielä paljon selvemmin. Turhaa on sen toimituksen kaihtaa tulipunaisen värin tunnustamista, koska lehdestä kuitenkin uhoo väkevä marksilainen henki. Ja liekö tuollainen värin kieltäminen sitten taktiilisestikaan erikoisemmin viisasta, jos ottaa huomioon, että lehteä levitetään vain Suomen Rautatieläisten Liiton jäsenille. Eivät he suinkaan punaista puolueväriään kaihda. — L. Vis.

— **Koululaivalle "Suomen Joutsen"**, joka, kuten tunnettua, piakkoin lähtee vuotuiselle purjehdusmatkalle, on tänäkin vuonna tarvittavan puolukkamehumäärän, 2,000 litraa, toimittanut Tehdas Chymos Lappeerannasta.

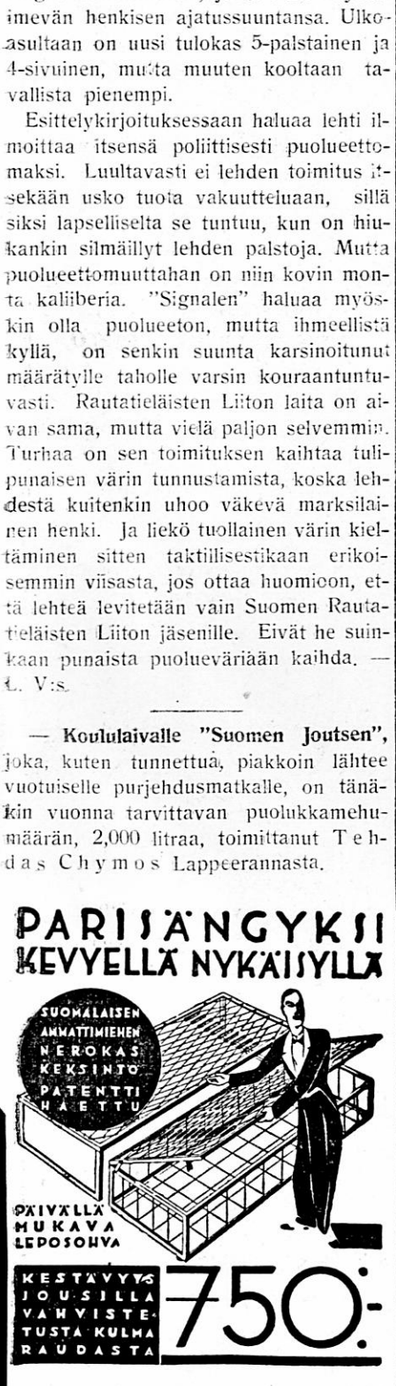

Chymos ARABA-likööri.
Kolmen maun sointu Chymoksen jalostamana.

N:o 5505
½ l. 48:—
⅓ l. 36:—

N:o 5506
½ l. 55:—
⅓ l. 40:—

Chymos-likööorien jalon maun salaisuus:

ne valmistetaan oman liköörimenetelmän mukaan.

Muutkin tehtaat valmistavat mesimarjalikköörejä, mutta Chymos-mesimarjalikööri on erikoisluokan likööri, joka on saavuttanut mainetta jo ulkomaillakin. Tämä johtuu sen hienon hienosta, raikkaan kirmakasta mausta, jollainen on ominainen vain oikean likköörimenetelmän mukaan valmistetulle likköörille. Niinpä eräskin suuri new-yorkilainen viinilikе tunnustaa likööримme "very fine", erittäin hienoiksi ja muuan lontoolainen liike pitää niitä **erinomaisina.** Amerikassa jopa likööripullommekin ovat herättäneet huomiota siroudellaan, joka luo pöytään erikoisen juhlatunnun

Chymos MESIMARJALIKÖÖRI
Pohjolan hienoin hedelmä Chymoksen jalostamana.

Chymos

Saadaksenne todellakin CHYMOKSEN mesimarjalikööriä, pyytäkää sitä NIMELTÄ!

Cadenius & Grahn Oy.

KOTKA

Perust. 1881 — Sähköosoite: CADENIUS

LAIVANMEKLAUS- & SPEDITIONILIIKE — HÖYRYLAIVATOIMISTO — RAHTAUKSIA — VAKUUTUKSIA — KIVIHIILENMYYNTI

O. HUOVINEN

Kotka

PUHELIMET: Konttori 340, Rakennukset 692

Rakennus- ja Rautabetoniliike

Perust. 1908

Oy. Kotkan Rauta Ab.

PUHELIMET: 51, 52, 53, 55, 100, 145.

Rauta-, Rakennus- ja Taloustarpeiden Tukku- ja Vähittäiskauppa

LIITUTEHDAS.

SIVULIIKKEET:
Kouvolassa, Haminassa, Joensuussa ja Lapinlahdella.

Laivanmuonitusliike E. Pihlman

Kotka.

Laivurinkatu 1. Puh. 431.

Oy. Huolintakeskus Ab.

Huolinta-, Laivanselvitys- ja Rahtausliike

Helsinki.
Puh.: 37602, 37603, 37640.

Haarakonttorit:
Viipurissa — Turussa — Hangossa — Kotkassa, Pakkahuoneenk. 9, puh. 523 ja 732.

Kaikkien konttorien sähköosoite: HUOLINTAKESKUS.

Tehdas Chymos.

Marjarikkaalle Suomelle ominainen teollisuusala on luonnollisesti marjanjalostusteollisuus. Kylmän pohjolan marjathan ovat ainutlaatuisia raikkaudessaan, samalla kun ne antavat mitä moninaisimmat mahdollisuudet jalostajalle.

Ensimmäisenä on Suomessa marjanjalostusteollisuuteen ryhtynyt Tehdas Chymos, joka yli neljännesvuosisadan on ollut maan johtavin ja tunnetuin teollisuuslaitos alallaan. Tehdas Chymos on ollut uranuurtaja siinäkin mielessä, että se ensimmäiseksi ryhtyi valmistamaan n. s. luontaisia marjamehuja, t.s. sellaisia, joissa kaikki marjojen alkuperäiset ja arvokkaat ominaisuudet pysyivät yhtä puhtaana kuin itse marjoissa. Nämä kuuluisat luontaismehut ovatkin tehneet tehtaan tunnetuksi ja arvossapidetyksi. Marjamehujen markkinat ovat pääasiassa supistuneet kotimaahan, mutta on jonkunverran mehuja myyty myös ulkomaillekin. Tehtaan pääasiallinen vientiartikkeli on kuitenkin ollut n.s. karpaloekstrakti, jolla on kysyntää varsinkin troopillisissa maissa.

Kieltolain kaaduttua ryhtyi Tehdas Chymos myös valmistamaan likköörejä, joissa raaka-aineena ovat metsämarjat. Tehtaalla on nykyisin kaksi likköörilajia, joista toinen — Mesimarja, — likööri on nimensä mukaan valmistettu pohjolan ja samalla maailman arvokkaimmasta ja harvinaisimmasta marjalajista. Toinen likööri — Arabá — on taasen mitä hienoin yhdistelmä useista pohjolan parhaista marjalajeista. Molemmat likköörit, jotka näinollen ovat perusaineeltaan omalaatuisia, täyttävät kaikki ensiluokkaiselle likköörille asetettavat vaatimukset. Niinpä ulkolaisille asiantuntijoillekin lähetetyt likköörinäytteet ovat saaneet yksimielisen tunnustuksen ja arvolauseen "oivallinen". Odottaa sopiikin, että myös Chymos-likköörit juuri erikoislaatuisuutensa vuoksi saavat osakseen ulkomaalaisten mielenkiinnon.

Ei pidä marssimisesta

Seuraava leikkaus eräästä lehdestä:

"Marssinrytmi on hyvä asia astuttaessa, mutta meistä on hankalaa esimerkiksi ajatella marssintahdissa. Kovin muodostuvat ajatukset yksitoikkoisiksi kuin levitetty valtatie.

Mutta osaa ihmiskunnasta yritetään väenväkisin opettaa ikuiseen marssiin.

Moskovassa on "rasdvaata" jankutettu puolentoistakymmentä vuotta, mutta kovin kankeasti käy mushikan jalka vieläkin.

Ja Saksassa on viimeinen puolivuosi ollut yhtämittaista paraatimarssia. Sekä kirjaimellisesti että kuvaannollisesti.

Kirjaimelliset marssit eivät meihin kuulu. Jota huvittaa aikamiehenä olla päättymättömässä paraatissa, olkoon meidän puolestamme, kunhan ei meitä pakota samaan ralliin.

Ja kuvaannollisesti saa elämä, toisten elämä, käydä sekin marssintahtiin, kunhan meitä ei siihen vedetä. Ainakaan väkisin.

Saksassa käy kohta kaikki komennuksen mukaan ja marssin tahdissa Ja voidaan "uuteen henkeen" soveltaa vanhan Lemin lukkarin mielilause kananpoikia piiskatessa, jotta järjestys se olla pitää.

Valtiollinen ja yhteiskunnallinen sekä lisäksi taloudellinen elämä on siellä viritetty — sosialismin mukaisesti — marssintahtiin.

Mutta onpa vielä enemmänkin.

Siellä pitää tervehtiä käskyn mukaan ja asetuksen määräämällä tavalla. Ei käykään sanominen vain hyvää päivää ja kirvesvartta. Jos ei oikea käsi nouse tarkalleen, niin seurauksena on sakko, vankeus tai keskitysleiri. On kuin nahkapoikaleirissä konsanaan.

Naimisiin siellä mennään ei enää oikeastaan parittain vaan joukottain, käskyn mukaan ja vihintä tapahtuu noin niinkuin tukuttain marssintahtiin. Eipä silti, pääasiahan on, että mennään, mutta tähän asti on sentään saanut mennä tai olla menemättä ja mennä millä tavalla lystää.

Teatteriinkin siellä mennään komennuksen mukaan ja luultavasti marssien. Teatteri on hyvä ja kannatettava asia, mutta voi olla — ihmisluonne kun on niin kummallinen — että puoliväkinen teatteritaidekin alkaa maistua puulta.

Ja onhan siellä oikeastaan uskontokin soinnutettu eräänlaiseen marssintahtiin ja komennusten mukaiseksi. Meillä jo ukko Agricola opetti, että Luoja kuulee suomenkin kielen, mutta virallisista uutisista päättäen tuntuu siltä kuin Saksassa uskonto olisi omistettu arjalaisten monopooliksi, kun kirkollisviroistakin täytyy melkein kaikkien olla arjalaisten hailussa."

*

Lukija kai arvelee, että ylläoleva lainaus on jostain sosialistilehdestä. Erehdys. Se on kokoomuksen "maltillisen" siiven lehden Karjalan nerontuotetta. Ei voi muuta sanoa kuin: Oi terve, Patkuli!

— **Menestysfarssi "Melkein naimisissa".** Kukaan ei kadu pistäydyttyään katsomassa Teatteri Bror Niskan teatteriesitystä Seinäjoen Rautatiel. talossa keskiviikkona marraskuun 1 p:nä klo 20.

Silloin saamme oikein sydämen pohjasta nauraa Walter Elliksen loistavalle huvinäytelmälle "Melkein naimisissa" ja on tämä hauska ja arvokas farssi varmasti näkemisen ja kuulemisen arvoinen.

Kun on vanhastaan tunnettu asia, että Bror Niskan teatterilla on hyvä maine ympäri maata, niin voimme myöskin odottaa hyvää ja hauskaa teatteri-iltaa. Kukaan ei kadu sitä, että pistäytyy katsomassa teatterivierailua, sillä "Melkein naimisissa" on todellakin loistava farssi. Lippuja myydään ennakolta Nygrénin kaupassa sekä näyt. iltana klo 18 teatterikassassa.

— **"Taskutoveri".** Karisto Oy:n vastikään perustama siro ajanvietelukemiston sarja, joka esiintyy liivintaskukoossa, on saanut hyvän vastaanoton etenkin matkalukemisena ja on jälleen karttunut kolmella uudella numerolla, hinta 3 mk.:

Sylvia kaipaa miestä, J. Allan Runnin voimakas rakkausnovelli, liittyy jännittäviin seikkailuihin Etelämerellä;

Kiusauksen lumoissa, kirj. Bennett Copplestone, käsittelee harvinaista suurkaupungin varkausjuttua;

Aristide Pujolin hauskat seikkailut edustaa William J. Locken sydämellistä huumoria.

LIITTYKÄÄ NYT JÄSENEKSI I.K.L:ään.

Ab. J. Bruhn

Ahtaus- ja Purkausliike

KOTKA

Sähköos. "BRUHN". Puh. 89, 254 & 496

Suomen Työnantajaliiton ja Kotkan Työnantajakonttorin jäsen

Synkkäkatseinen mustapaita

on nyt samonnut Raumat, Turut ja Kotkat. Se ei ole ollut mitään varakkaan turistin mukavan leppoisaa matkustelemista, sillä köyhän, asialla liikkuvan mosatrampparin laita on vallan toinen. Mutta huolimatta monistakin vastuksista, on huomiokyvyllä ja näkemisentaidolla varustettu tulevan uuden Suomen valtakunnan vähäinen kansalainen voinut saada runsaastikin uusia arvokkaita näkemyksiä, aatteita ja ajatuksia. Ne eivät ole kylläkään olleet matkan päätarkoituksena, mutta näin palstalle pantuna voihan niissä olla jotain kiinnostavaa, ehkäpä hyödyllistäkin tämän lehden lukijoille.

*

Alkaakseni siis Raumasta, jossa se Nortamon Hakri liro eli ja vaikutti niin, että koko Suomen kansa sen pojan metkut ja konstit tuntee, täytyy sanoa, että ylimalkaan semsii mukaviihan ne raumlaisset olivat. Kun kysäsin tuntemattomana, että missä se teidän kirkkoherra Varpionne asuu, tuli sieltä niin kiperä ja korvalle tajuamaton vastaus, että joudun ohjeen mukaan vastakkaiselle puolelle kaupunkia. Onneksi toki kaupunki ei ole mikään Lontoo eipä edes Helsinkikään, joten ajanhukka ei nyt sittenkään tällaisen haaverin vuoksi ollut kovin mahdoton. Mutta jaloille se kävely kävi, sillä Rauman ahtaat sivukadut olivat suurta mukulakiveä, jotka tienpinnasta töröttivät esille kuin pienet muurahaiskeot. Lattajalkainen mies, jolla oli matalat korot ja kulumisesta ohuet kengänpohjat, siitä nyt vielä jotenkin selvisi, mutta naisväki ja vallankin se vastaani tullut sievännäköinen raumatar tuntui murtavan suuta ja muotoansa koettaessaan Eiffel-tornia muistuttavissa korkeakorkoisissa kengissään sipsutella kiveltä kivelle katua pitkin. Nilkat ja lonkka kipeänä siitä kuitenkin selvittiin kirkkoherra Varpion kauniin talon edustalle ja sisäänkin.

*

Meille pohjalaisillehan kirkkoherra on ennestään tuttu mies. Onhan hän täällä Etelä-Pohjanmaalla ollut useat vuodet pappina ja näiltä ajoilta muistetaan hänet voimakkaana hengen ja aatteen miehenä. Ja ei mies ole siitä muuttunut. Sama voimakas ja selvänäköinen henki tuulahtaa nytkin vastaan, mihin yhtyy rohkea ja mistään tinkimätön taistelumieli. Pitkään siinä pakistiin asiasta jos toisestakin ja voimakkaan vaikutuksen se teki tavalliseen järjestömme rivimieheen samoinkuin on tehnyt tuhansissa laskettaviin, jotka ovat joutuneet kuulemaan kirkkoherran voimakkaita ja vakaumuksellisia puheita tai muuten joutuneet hänen kanssaan kosketukseen.

Mitä muuten tulee IKL:n toimintaan Raumalla, on se tavallaan hyvällä tolalla. Järjestöllä on siellä runsaastikin kannattajia ja kykeneviä työvoimia löytyy. Mutta hyvät raumalaiset, yksi asia täytyy muistaa, se nimittäin, että pienet keskinäiset kahinat on heitettävä romukoppaan ja yksissä tuumin käytävä toimintaan. Ei siitä mitään tule, jos jokainen vetää eri köyttä ja kun köysi ei tule mukaan, niin sitten murjotetaan kukin kolossaan. Ennenvanhaan se lienee vielä vedellyt, mutta kun on kysymys uuden aatteen puolesta taistelu, silloin se ei kävele. Yksimielisyys ja kokonaisvoima ovat työn ja taistelun menestymisen perusedellytyksiä ja sitä ei saa unohtaa edes Hakri liron kuulussa kaupungissa. Siis sopuisaan yksimieliseen työhön ja toimintaan ja unohdettakoon kaikki pienet asiat ja se kuuluisa ja komia Rauman linnakin, joka tuntui separoivan raumalaisia aika tavalla, mutta joka synkkäkatseisen matkamiehen silmiin sai syttymään leppoisan ja raumalaisille myönteisen hohteen.

*

Olisihan vielä pakisemista enemmältikin Raumalta, sen elämästä, työväenkysymyksestä teollisuuslaitoksissa ja satamassa, mutta saavat jäädä toiseen parempaan kertaan. Samoin jätämme Auran komean kaupungin, joka sekin vaatii oman erikoisen lukunsa. Sensijaan takerrumme Kotkaan ja erikoisesti Kotkan satamaan, missä tavallaan piilee kaupungin niin taloudellisen kuin yhteiskunnallisen elämän perusta. Tosinhan tässä puolivuosisataa vanhassa kaupungissa on teollisuuslaitoksiakin, vieläpä verraten suuriakin, esim. Enso-Gutzeitin ja Hallan, mutta nämä eivät ole voineet muuttaa sitä perusluonnetta, mikä kaupungilla on ollut ja edelleenkin on, sitä nimittäin, että Kotka on satamakaupunki ja sinä tulee vielä pitkät ajat pysymäänkin. Jo varhaisempina aikoinakin, kun norjalaiset omistivat Kotkassa olevat suuret teollisuuslaitokset ja jättäessään kaupungin asiat ja huolenpidon kaupungin kehityksestä lähes oman onnensa nojaan, satama on ollut pääasiallinen kehityksen eteenpäin viejä. Tosinhan on tilanne tässä suhteessa jossain määrin muuttunut, mutta ei voida kieltää, etteikö satama vielä nykyäänkin aseta huomattavan panoksen kaupungin yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen hyväksi.

*

Kotka on satama- ja teollisuustyöväestön kaupunki. Se on lähes Tampereen veroinen punaisuudessaan ja on sielläkin kaupunginvaltuustossa punainen enemmistö. Punaiset hyökylaineet ovat täälläkin pärskineet korkealle. Erikoisesti se on ilmennyt juuri satamassa. Kommunismin aikoina työskenneltiin satamissa poliittisessa korkeapaineessa. Työmaaterrori raivosi, työväki kiihotettuna suhtautui ynseästi jopa vihamielisesti työnantajiinsa, työteho oli painuneena verraten alas, mutta siitä huolimatta koe-

Ab. Federation Stevedoring Ltd.

Ahtaus- ja Purkausliike

KOTKA

KALEVA, Seinäjoki

Näytännöt klo 6,30 — 8,15, sunnuntaina klo 4 — 6,15 — 8,30.

Myrskyn tytär

Lapsilta kielletty.

Pääosassa JANET GAYNOR — CHARLES FARRELL.
Lauantaina ei ole rukouspäivän johdosta näytäntöä.
Seuraava ensi-ilta kotimainen suurelokuva **ANOPPI TULEE.**

1 L.
RAVINTOLA KESKUS
Seinäjoki, Valtionk. 15
Puhelin 301

Täydelliset anniskeluoikeudet.

Ravintolamme
on maakuntamme suosituin ruokailuravintola.
Aamiainen: 10—13.
Päivällinen: 16—19.
Annoksia kaiken päivää.
Kuukausiruokailijoille alennusliput edullisia.
Hyvää kahvia, voileipiä y.m. virvokkeita.
Funkis-huone tilauksesta.

TEFAG. 43 w

vuoden 1933 uutuus saapunut. Kuunnelkaa sitä ennenkuin ostatte radion. Koekuuntelun järjestämme Teille sopivana aikana joko kotonanne tai liikkeessä.

Kannattaa kokeilla tätä ulkoasultaankin komeata konetta.

Nurmen Sähköliike **Seinäjoki,** Puskantie 8, puh. 125.

tettiin saada palkkausta mahdollisimman korkealle ja ennenkaikkea silmiinpistävänä piirteenä oli kurittomuus, joka sekä satamalle että koko kaupungille tuotti suuria vaikeuksia. Tällaisissa olosuhteissa ovat työnantajat ryhtyneet kiinnittämään mitä vakavinta huomiota satatyöväestökysymyksen saattamiseksi terveelle sekä työväestöä itseään että koko kaupunkia hyödyttävälle pohjalle. Ja täytyy sanoa, että Kotkassa on muutamissa vuosissa tehty ratkaisevaa laatua olevaa työtä tässä suhteessa ja oliaan nykyisin ehdottomasti pisimmällä muihin satamiin verraten.

Nimenomaan kunnollisessa valkoisessa työvoimassa on ollut Kotkan satamatyöväestökysymyksen ratkaisu. Työnantajat ovat päättävästi punaiselta taholta tulleesta painostuksesta huolimatta ryhtyneet vaalimaan valkoisen työmiehen asiaa antamalla kunnollisille valkoisille työmiehille työtä. Siitä, mitenkä pitkälle jo Kotkan satamassa tässä suhteessa on päästy, antaa selvitystä se, että kiireisimpänä laivauskautena kesäkuukausina, jolloin koko satamatyöväestön luku on n. 1,500 miestä, näistä puolet n. 700 on valkoista väkeä. Tavallisena vähemmän kiireisenä lastausaikana vaihtelee satamatyöläisten kokonaisluku 500—700 välillä ja on tällöin varsinaisena työvoimana valkoinen aines. Työnantajain taholta valitettiinkin sitä, että ammattitaitoisen valkoisen satamatyöväen puute on vielä huomattava ja niinpä, kun tulee kiireiset "sesonkiajat", ollaan pakotettuja ottamaan muutakin ainesta työhön.

*

Kehityksen kulkiessa siihen suuntaan, että punainen aines on tullut syrjäytetyksi ja valkoisen työvoiman päästessä siihen asemaan kuin jo nyt on, on kuri ja työteho nousseet huomattavasti, jopa niin paljon, että Kotkassa on saavutettu maan nopeimmat ja halvimmat lastausennätykset, yleiskäyrän tässä suhteessa osottaessa Kotkalle huomattavaa etevämmyyttä muihin satamiin verrattuna. Sataman työsuorituskyvystä sekä halpuudesta taas johtuu, että Kotkan sataman kautta käyvä liike on vuosi vuodelta lisääntynyt, nousten nykyään aivan ensitiloille. On itsestään selvää, että kehityksen kulkiessa tähän suuntaan, yhä suuremmat työläisjoukot tulevat saamaan vakinaisen leipänsä satamasta ja heidän sekä välillisesti koko kaupunginkin hyvinvointi lisääntyy. Mitä nimenomaan palkkaukseen satamatöissä tulee, on se ollut muuttumaton. Satamatyöläiset saavat nykyisin aivan saman palkan kuin mitä esimerkiksi satamalakkoa ennen ja satamalakon aikana kolme vuotta sitten maksettiin. Palkat ovat olleet miehillä 7—9 markkaa tunnilta ja naisilla 5—7 markkaa, mikä vastannee kohtuullista elintasoa.

*

Satamatyöläistä tai satamajätkää, kuten myös kuulee nimitettävän, on totuttu pitämään erikoisena ihmistyyppinä, jonka kanssa muilla ihmisillä ja yhteiskunnalla ei saata olla paljoakaan tekemistä. Korkeintaankin ainoastaan silloin, kun satamajätkä liian pitkän ryypyn ottaneena ja siitä riehaantuneena vaatii virkavallan niskaansa. Valitettavasti tämän erikoisen työläisryhmän elämä ja asema on tuollaiseen antanutkin aihetta. Onhan satamien henki ja niissä vallitseva erikoinen ilmapiiri ja se, että satamatyössä ja satamaan sisältyvässä elämässä on voimantäyteisempi ote sekä kuumeisen raju ote työhön, jossa kestävät ainoastaan alkuvoimaisemmat ihmistyypit, ollut vaikuttamassa satamatyöläisen rehvastelevaan ja normaalista elämää jossain määrin loukkaavaan elämäntapaan ja kehitykseen.

Mutta kaikkeen voidaan saada korjausta. Ja niinpä tässäkin suhteessa esimerkiksi Kotkassa on tehty huomattaviakin edistysaskeleita. Kotkan satamatyöläisten parhaimmisto on päässyt jo rehvastelevasta esiintymisestä, liikkuu siististi puettuna ja esiintyy hillitysti. On todettava, että se on jo positiivinen ja täysin tasaveroinen yhteiskunnan osa.

*

Puhuakseni vielä satamatyöläisten tiimalta, tulee muistaa, että satamatyöläinen on oikeastaan kiertolintu, joka kiertää satamasta satamaan aina sen mukaan missä kulloinkin on työtä saatavissa. Tällainen kiertolaisena olo on luonnollisesti suuressa määrin vaikuttava haitallisesti satamatyöläisen elämään ja kehitykseen ja omiaan pakostakin tekemään hänestä irrallisen, yhteiskunnasta piittaamattoman kansalaisen. Työnantajankaan kannalta ei tällainen tilanne ole suotavaa ja edullista, sillä vakinainen vuosien varrella samassa paikassa kouliintunut työntekijä, on aina monin verroin arvokkaampi kuin uusi ja olosuhteisiin tottumaton työläinen. Tästä syystä onkin Kotkassa ja nimenomaan kapteeni Olssonin ja johtaja Sjöblomin toimesta ryhdytty toimenpiteisiin vakinaistuttaa, toisin sanoen pitää liikkeen palveluksessa sama työväestö. Myöskin on satamatyöläisten ja nimenomaan naimattomien miesten kohtaan, jotka yksinäisinä ovat aina vaikeammassa asemassa, koetettu saada parannusta, kiinnittämällä huomiota heidän asunto-oloihinsa, terveydellisiin seikkoihin ja viihtyisyyteen. Kapteeni Olssonin toimesta on rakennettu kolmikerroksinen asuintalo, johon voidaan sijoittaa noin 600 naimatonta satamatyöläistä. Tässä mittasuhteiltaan laajassa rakennuksessa on kaikki mukavuudet, siinä löytyy oma kirjasto ja lukusali sekä ruokasali. On ilmeistä, että tämän luontoisesta toimenpiteestä aikaa myöten on oleva tulosta ja Kotkan satama on saava käytettäväkseen yhä parempaa ja parempaa työväestöä.

*

Satama on lyönyt leimansa myös IKL:n toimintaan Kotkassa. Sikäläiseen pohjoon kuuluu nykyisin huomattavana osana työläiset, jopa niin, että heitä on 90 % pohjäsenistöstä. Toiminta on ollut verraten vilkasta, joskin järjestelyssä ei ole vielä päästy kovinkaan pitkälle. Kerhoiltoja on joka viikko ja tehdään niissä huomattavaa valistustyötä juuri työväestöä silmälläpitäen. Jäseniksi ilmoittautuvia on edelleen runsaasti, jopa aina sosialisteja myöten, joita viime aikoina on runsaammin alkanut pyrkiä pohjon. Vaikkakin suureita osalta voidaan todeta, että perusosa liittyneestä työväestöstä on vilpittömästi ja todella vakaumuksesta mukana, on kuitenkin syytä valvoa, että pyrkijät edelleenkin täyttävät nämät ehdot. Huolimatta siitä, että työväestön luottamus herrasjohtajiinsa alkaa horjua, ei IKL vielä suinpäin voi ottaa rajattomasti joukkoonsa kaikkia, sillä liittymiseen ja mukanaoloon järjestömme työssä tarvitaan vilpitön usko ja vakaumus aatteittemme oikeutukseen. Joka tapauksessa Kotkan esimerkki on selvä siitä, että suomalainen työmies ei enää ole punajohtajien valheoppien pauloissa läheskään siinä määrässä kuin aikaisemmin. Ja se on lohdullinen toteamus se, luvaten parempaa tulevaisuutta tälle rikkinäiselle kansalle.

*

IKL on sosialistien jälkeen Kotkan voimakkain ryhmä. Tämä nimenomaan kunnallisvaaleja silmälläpitäen. Kokoomus, joka ennen on näytellyt huomattavaakin osaa, on nyt hajalla. Kunnallisvaaleissa, jotka toimitetaan joulukuun alussa, jakaantuu kokoomus IKL:n, talonomistajien ryhmän ja rintamamiesten kesken, jotka kaikki menevät omilla listoilla vaaleihin. IKL:llä on kaksi listaa, joissa pätevät ehdokkaat ja tulevat nämät liskaikkina aikoina ja tulee ilmenemään.

*

Ja lopuksi eräs ilmiö, joka ei koske yksin Kotkaa, vaan on havaittavissa kaikialla, on se, että IKL:n jäsenistössä, vieläpä eri puolilla johtopaikoissa on henkilöitä, jotka jonkun tai joittenkin ohjelmakohtien perusteella eivät muka voi kannattaa enää aatteitamme ja olla mukana järjestömme työssä. Kuulee sanottavan: me odotamme ja katsomme. On myöskin paljon jäsenistöä, jotka haluavat istua kahdella tuolilla tai suorastaan itsekkäistä syistä ovat mukana. Kaikki tuo on inhimillistä ja sitä on esiintynyt kaikkina aikoina ja tulee ilmenemään. Emme tästä tämän enempää. Huomautamme vain, että IKL edustaa uutta yhteiskunnallista, taloudellista ja valtiollista mailmankatsomusta, joka eri kansallisten liikkeiden tavoin raivaa tiensä kansammekin piiriin. Kansalliset liikkeet eri maissa ja IKL meillä ovat tavallaan uudistusliikkeitä, joitten toimesta kansat vapautetaan siitä jäykästä yhteiskunnallisesta ja taloudellisesta dogmisuudesta, joka estää kansojen pääsemästä niille elämän linjoille, jotka takaavat voimakkaan nykyisyyden ja tulevaisuuden. Uutta maailmankatsomusta, joka jo muualla on vastustamattomasti lyönyt itsensä läpi vitse, ei estä mikään saavuttamasta päämaaliaan. Siitä pitää huolen kansan sisäinen alitajuinen tarve, joka kaipaa juuri sitä, mitä me perusohjelmassamme esitämme ja joka yksin pystyy pelastamaan kansamme nykyisestä kurimuksesta ja viemään sen uuteen voimakkaaseen kehitysvaiheeseen.

Hitleriä uhataan.

Juutalaisen ylirabbiinin Marcus Ehrenpreis'in toimittamassa aikakauslehdessä "Judisk Tidskrift" on julkaistuna eräs ranskalainen lausunto, jossa Israelin Jehovaa rukoillaan tuhoamaan Hitler.

"Kahdelletoista sukukunnalle on sanottu: Ne kansat, joitten keskuudessa oikeus, vanhurskaus ja kristillinen armeliaisuus ovat ruumiillistuneina, tulevat teitä vainoomaan, — mutta te tulette omistamaan nämä kansat kaikkineen päivineen. Ja vaikka nämä kansat tulevat polttamaan teitä kuolinpaaluissa, niin te tulette sittekin elämään maailmassa kauemmin kuin ne. Ja juutalaiset, jotka ovat voittaneet filistealaiset, amalekilaiset ja muut vieraat myrkyllisten sienien kaltaiset kansat, ovat sittemmin laskeneet valtansa alle vielä nekin kansat, jotka ovat luulotelleet itseään sivistyneiksi ja vainonneet juutalaisia. Juutalaiset ovat pitäneet hallussaan keisarillista Roomaa — missä ovat nyt roomalaiset? Missä ovat mahtavat keskiajan ruhtinaat, jotka sietivät juutalaisia niinkuin likaisia eläimiä siedetään tallissa? Eräänä päivänä hyökkäsivät Ranskan kunnioitetuimmat miehet erään tykistökapteenin kimppuun. Mutta pikku Dreyfus'in takana seisoikin Kaikkivaltias itse, tai sanokaamme, sen kansan sielu, jolla ei ole kotimaata eikä lippua, mutta vertojaan vailla oleva kollektiivinen yhteenkuuluvaisuus.

Israelin sielulla on ihmeellinen keskitysvoima, milloin sen rotu on vaarassa, ja sillä on kieltämätön älyllinen etevämmyys — — —. Ylistäkäämme Kaikkivaltiasta, joka tahtoo syöstä nurin röyhkeän Hitleerin, tämän Attilan ja Nebukadnezarin jälkeläisen, joka tahtoo tuhota omaisuuskansan. Se ei ole koskaan kenellekään onnistunut!"

Hitleriä uhkailee myös eräs korkean asteen vapaamuurari, juutalaisten johtaman Ranskan Suur-Orientin jäsen, entinen Ranskan pääministeri Herriot, jonka kommunismiystävällisestä Moskovaan tehdystä poliittisesta vierailumatkasta olemme hiljakkoin sanomalehdissä lukeneet. Herriot, joka Moskovan lehtien mukaan "osotti suurta mielenkiintoa punaupseerien sotilaskasvatukseen", ja huhujen mukaan oli nimitetty punaisen armeijan kunniaeverstiksi ja ollut Kalinin ja Litwinowin juhlapäivällisillä sekä selittänyt kiitossähkösanomassaan ihastuksensa Neuvostoliiton suurenmoiseen rakennustyöhön ja rauhanrakkauteen (!?) — tämä sama vapaamuurari Herriot lausuu "Depeche de Toulouse" 'ssa Hitlerin politiikasta juutalaisia vastaan seuraavasti:

"Saksalaiset laskelmoivat virheettömästi teknillisellä alalla, mutta erehtyvät aina moraalisia tekijöitä arvioidessaan. Se joka taistelee Israelin kansaa vastaan, ei vältä rangaistustaan. Hitler saa sen itse ennen pitkää kokea."

IKL:n joka arvalla mahdollisuus voittaa 3 voittoa

Voittojen arvot:
yksi (1) ..... 100,000 mk.
yksi (1) ..... 50,000 „
viisi (5) ..... 10,000 „
kymmenen (10) 5,000 „
Suuri määrä 2,000, 1,000, 500, 200, 100 ja 75 markan arvoisia voittoja.

Vielä nytkin ostettu arpa on osallistunut myös ensimmäiseen arvontaan, josta voittoluettelo N:o 1 saatavissa.
Toinen arvonta on joulukuussa 1933.
Arpa maksaa 5 markkaa.
Isänmaallisen Kansanliikkeen Kannatusyhdistys r.y.
Helsinki, Hallitusk. 6. Puh. 26404.

Myydään m.m. IKL:n toimistoissa ja Rautatiekirjakauppa Oy:n myymälöissä kaikkialla maassa sekä Ajan Suunnan konttorissa.

Anni Lahdenmaan Sekatavarakauppa
Laihialla.
Myöskin hyvä valikoima erilaisia **kankaita, lankoja, villatavaroita,** kuten **VILLAPAITOJA, VILLATAKKEJA.** Meillä käynti varmasti kannattaa, sillä hinnat ja laadut ovat aina varmasti sopivat.

Ostaa ja myy
maataloustuotteita ja tarvikkeita.
Aaro Saarimaa.
LAIHIA.

Laihian Kunnanlääkäri
Eino B. Lehtinen
Vastaanotto joka arkipäivä kello 10—14.

Tilanomistaja Jaakko Mukari
Laihia, Rudonkylä.
Oma meijeri Vaasassa
14 hevosta, joista 6 kantakirjoissa, 45 lehmää, kaikki kantakirjoissa.
Karja Ayrschire-rotua. Hevoset palkittu Seinäjoen maatalousnäyttelyssä v. 1931, Tampereella 1922.
Ori Musikka palkittu ensimäisellä palkinnolla Kokkolassa valtion orinäyttelyssä syysk. 26 päivä 1931. **Ori Simo** palkittu myöskin ensimäisellä palkinnolla Vaasassa valtion orinäyttelyssä helmik. 18 päivä 1925. Muitakin hevosia palkittu toisella palkinnoilla useampia kertoja. Kaikki muutkin hevoset ovat palkittuja.

Oy. Stevedoring Adolf Lahti & C:o Ltd.
Kotka
Ahtaus- ja Purkausliike
IKL:n ja VTY:n ammattitaitoisilla jäsenillä etuoikeus työnsaantiin.
PUH. 356 Sähköos.: "PROMPT"

Radio-Sähkö
Kotka, Kirkkokatu 12
Puh. 924
Radio- ja sähkötarpeenne ostatte edullisemmin meiltä.
Käykää tutustumassa uusiin REICO vastaanottimiin, joka todella on suuri radioyllätys.
Myöskin on aina suuri valikoima valaistuskalusteita varastossa.

Vaatturiliike V. O. Pylkkö
Kotka
Paikkakunnan suurin
SIVILI- ja VIRKAPUKIMO.
Varastossa aina hyvä, monipuolinen kangaskokoelma.

Elias Hollon Puunjalostustehdas
LAIHIA
VALMISTAA OVIA JA IKKUNOITA

Suuriko on sinun osuutesi?

Säästöpankkien talletuksista tuli keskimäärin jokaista asukasta kohti.

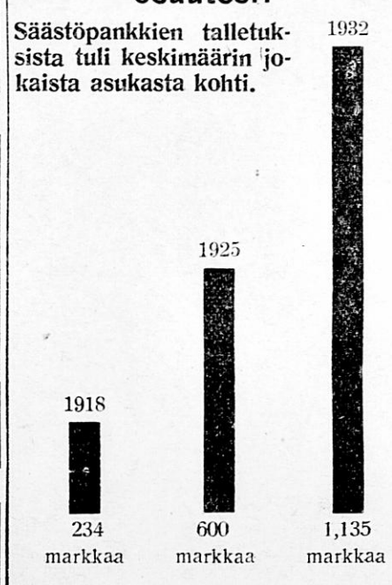

Kasvava pääoma.

Talletukset maamme säästöpankeissa.

Säästökirjojen luku

maamme säästöpankeissa

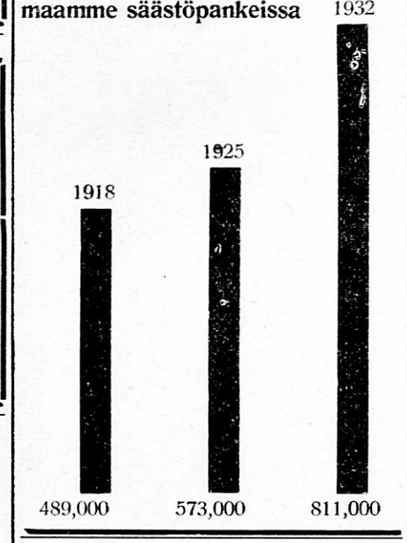

Teidän lehtenne on Lakeuksien Joulu
joka maksaa vain 3 mk.
Joulujulkaisu koko perheelle, jossa avustaa parikymmentä tunnettua kynänkäyttäjää.
Tilauksia vastaanottaa ja asiamiespapereita ehtoineen **lähettää** pyydettäesä
LAPUAN SANOMAT
Lapua, puh. 272.

Puseroja haluaville
IKL:n mustien puserojen kysynnässä, joka yhä jatkuu vauhdikkaana, eivät kaikki Etelä-Pohjanmaallakaan ole vielä selvillä, miten se parhaiten tapahtuu. Sen johdosta huomautamme, että ne, jotka piirissämme haluavat hankkia mustan puseron, tehköötilauksensa IKL:n Etelä-Pohjanmaan piirin toimiston kautta, joka hoitaa tilaukset edelleen. Toimiston osoite on Seinäjoki, Kauppakatu 9, puh. 246.
IKL:n Etelä-Pohjanmaan piiri.

Olisiko ketään
niin hyvää ihmistä, joka lahjoittaisi köyhälle IKL:läiselle pojalle rahaa mustan puseron ostamiseksi. Pieninkin lahja tervetullut. Nimim.: **"Sinimusta",** os. Kärsämäki, Ritomäki.

TEATTERI BROR NISKA.
Seinäjoen Rautatiel. talossa
keskiviikkona marrask. 1 p. klo 20
Suurmenestysiloittelu
Melkein naimisissa
Esitetty yli 100 kertaa Helsingissä.
Lippuja ennakolta Nygrénin kaupassa sekä näyt. ilt. klo 18 ovella.

OSTETTUANI T. NURMEN
Polkupyöräkorjaamon
ilmoitan täten ottavani vastaan kaikenlaisia korjaustöitä. Kahvipannuja tinataan. Polkupyöriä, gramofooneja y.m. korjataan kohtuullisilla hinnoilla. — **Osto- ja Myyntiliikkeessä** on **myytävänä** salinkalusto, radiokoneita, ompelukone, viuluja ja mandoliineja y.m.
Ahti Perttu.

PITÄKÄÄ MIELESSÄNNE
Kaisaniemen Hotellia
SAAPUESSANNE HELSINKIIN
P. 20351

Vaatturiliike
T. Laajanen
Seinäjoki. Puhel. 208.
Arki-, juhla- ja sotilaspukuja.

Kirvun Luonnonparantola
Kirvu. Oma keskus.

O.Y. YRJÖ SUNDQVIST
Vaasa, Hovipuist. 13, puh. 242, 1256.
Ensiluokkainen
Kultasepänliike
Siis edullinen **kihlojen, lahjojen** ja **palkintojen ostopaikka.** Paikkakunnan parhaiten varustettu **Optillinen liike.** Zeiss-tuotteiden valtuutettu myyjä. **Huom.! Silmälääkärin hyväksymä optikko.**

Rakennustoimisto
Gunnar Andersson
Tampere.
Rakentaa urakalla ja laskuun.

HOTELLI SEURAHUONE
Iisalmi. Omist. **Iida Bolander.** Puh. 346.
Aamiaista tarjoillaan kello 10—13
Päivällistä „ kello 16—18
Kahvia, teetä, virvokkeita sekä lämpimiä ja kylmiä voileipiä koko päivän.
Ajanmukaiset hinnat. Kohtelu hyvä.
Ravintola suljetaan klo 23,30.

Hotelli National
Turku, Rauhank. 8, lähellä asemaa.
I lk. hotelli ja ravintola.
Huoneita 1 h. 15:—30:— ja kahden h. 40:—50:—, lisävuode 10 mk. vuorok.
Oma keskus, nimihuuto National.
Suositellaan!

LOIMAALLA:
Loimaan Seurahuone
Puhelin 60.
Ainoa I luok. hotelli ja ravintola paikkakunnalla.

ISÄNMAALLISEN KANSANLIIKKEEN KESKUSTOIMISTO.
Helsinki.
Kaisaniemenk. 6 A. 30.
Järjestöjohtaja: Puh. 35242.
Toimisto: Puh. 21640.
Taloustoimisto: Puh. 26404.

IKL:N ETELÄ-POHJANMAAN PIIRIN TOIMISTO
Seinäjoki, Kauppakatu 9. Puh. 246.

LAKEUDEN SANA

Päätoimittaja: VILHO VIITA

Lehti ilmestyy joka perjantai.

Toimitus ja konttori Seinäjoella Kauppakadun 9:ssä, varat. I. Talvitien talossa, puh. 85. Avoinna arkipäivisin klo 9—16.

Tilaushinnat 1934:

Koko vuosi 40 mk., puoli vuosi 25 mk., neljännesvuosi 15 mk., kuukausi 5 mk.

Tilauksia vastaanottavat maan kaikki postikonttorit ja rautatiekirjakauppa Oy:n myymälät, asiamiehet sekä lehden konttori.

Ilmoitushinnat:

Tekstin jälkeen 1 mk., tekstissä 1:20 mk. ja ennen tekstiä 1:40 mk. paistamillimetriltä. — Jatkuvista ilmoituksista alennus. — Määrätty paikka 10 % korotuksin.

Seinäjoki 1933. Seinäjoen kirjapaino.